

VERANKERING ARBEID EVALUATIE PROJECTPERIODE 2007 - 2010

Inleiding

Verankering Arbeid betreft een samenwerkingsproject van de agrarische productschappen met FNV Bondgenoten en CNV Vakmensen. Het project werd in 2007 gestart en een looptijd gegund van vier jaren. Afgesproken werd dat partijen einde 2010, op basis van een evaluatie, opnieuw zouden bezien of continuering van het project aanbevelenswaardig was. Een dergelijk besluit vergt inzicht in behaalde resultaten en plannen voor de nieuw beoogde samenwerkingstermijn.

De voorliggende notitie betreft de algemene opvattingen van de Werkgroep Verankering Arbeid. Een sectorale verbijzondering op het niveau van afzonderlijke productschappen met betrekking tot evaluatie en/of doorrol van het project is ter beoordeling van de afzonderlijke productschappen.

De notitie beoogt de besturen van de productschappen te informeren over onderwerpen op het terrein van arbeid die in de periode 2007-2010 aan de orde kwamen en inventariseert de mate van tevredenheid bij vakbonden en productschappen over het behaalde resultaat. De besturen kunnen deze notitie laten meewegen in hun oordeel over de verlenging van het project Verankering Arbeid. In een afzonderlijke notitie draagt de werkgroep daarvoor onderwerpen, aandachtspunten en aanbevelingen aan.

Achtergrond

FNV Bondgenoten en de toenmalige CNV Bedrijvenbond hebben de productschappen begin 2006 verzocht om overleg over de toekomstige samenwerking productschappen-bonden. Beide organisaties hadden bij gelegenheid van de Toekomstverkenningen Productschappen die begin 2006 ter beoordeling bij het Kabinet/de Tweede Kamer voorlagen al aangegeven in het verband van de productschappen meer aandacht te willen zien voor de factor arbeid.

Daar kwam bij dat deelgenoten uit het project "Vernieuwde Samenwerking – dierlijke productschappen", looptijd 2003-2005, hadden voorgesteld om het werk van bonden en schappen op het terrein van arbeid te coördineren en sociaalsecretarissen meer ruimte voor samenwerking te bieden.

Het brede overleg van bonds- en schappenvoorzitters van 2 maart 2006 ten kantore van FNV Bondgenoten in Utrecht concludeerde dat meer samenwerking tussen schappen en bonden voor alle partijen bespreekbaar was.

Verschillen in marsroute waren er ook. CNV BedrijvenBond zette destijds vooral in op samenwerking op het thema arbeid, waar FNV Bondgenoten ook gecharmeerd was van samenwerking tussen de productschappen onderling, gericht op terugdringing van de bestuurlijke werklast. Uiteindelijk is collectief gekozen voor de wederzijdse meerwaarde van bonden en schappen, resulterend in het faciliteren van de bestuurlijke betrokkenheid van vakbonden.

Een schrijven van de vakbonden aan het adres van het College van Voorzitters Productschappen van 21 augustus 2006, waarin een vierjarig project verankering arbeid werd voorgesteld, heeft in de tweede jaarhelft van 2006 gaandeweg het fiat gekregen van alle besturen van de betrokken productschappen. Op basis van jaarlijkse Werkplannen Arbeid van de Werkgroep Verankering Arbeid (de werkgroep) en jaarlijkse Financiële Verantwoordingen van de zijde van de vakbonden is het project Verankering Arbeid januari 2007 officieel van start gegaan.

Doelstelling

De doelstelling zoals omschreven in het Werkplan Arbeid 2007 luidde: "het stimuleren van beleidsontwikkelingen op het terrein van arbeid in de agrifoodsectoren, het verankeren van de factor arbeid in de productschappen, evenals het vergroten van de betrokkenheid van de vakbonden bij het werkveld van de productschappen". Een doelstelling die voor beide partijen, zowel productschappen als vakbonden serieuze inspanningsverplichtingen inhield.

Evaluatie 2007 - 2010

Werkplannen Arbeid 2007-2010

Het Werkplan Arbeid 2007 is destijds gestart met een zestal projectideeën. Van eerder datum was het aansprekende project "Stof? Pak 't aan!" van HPA, PVE en PT, een project dat nog steeds loopt.

De zes thema's waarmee de werkgroep destijds aan de slag is gegaan, betreffen: Sociaal-economisch; Communiceren, Informeren en professionaliseren; Maatschappelijke verantwoordelijkheid/duurzaamheid; Goed werkgeverschap; Personeelsbeleid en Arbeidsomstandigheden. Daar zijn in latere jaren bijgekomen thema's als Sociale innovatie, Ketens, Arbeidsmarkt en onderwijs en Internationalisatie, etc.

Onderwerpen die in nagenoeg de volle breedte van alle productschappen zijn opgepakt maar nog niet volledig zijn uitgewerkt, betreffen de Nieuwsbrief Arbeid, de sectoranalyses en de arbo-catalogi. Met het laatste onderwerp zijn in agroverband inmiddels ruim twintig sectoren actief.

Onderwerpen als open grenzen, ketenproject, e.d. daarentegen bleken voor slechts een klein aantal productschappen haalbaar, terwijl een onderwerp als leeftijdsbewust personeelsbeleid inhoudelijk door slechts een enkel productschap werd uitgediept.

Doelstellingen met betrekking tot de diverse thema's zijn opgenomen in de tabel 'Takenpakket 2001 – 2010'.

Werkwijze

De werkgroep heeft in eerste instantie getracht uitsluitend generieke projecten, projecten waarin elk schap inhoudelijk participeert en zijn deel betaalt, van de grond te krijgen. De ervaring heeft inmiddels geleerd dat de sectorspecifieke insteek, omwille van het benodigde draagvlak voor projecten binnen de onderscheiden sectoren, zwaarder weegt dan het streven naar de generieke aanpak. Het doet recht aan de vraaggestuurde werkwijze die de werkgroep gaandeweg is gaan volgen.

Vier jaren "verankering arbeid" resulteerden daarom in drie verschillende projectvormen: een beperkt aantal generieke projecten als bijv. Nieuwsbrief Arbeid, uiteenlopende specifieke projecten als Levensfasegericht personeelsbeleid bij PDV en projecten met een mengvorm, gekenmerkt door beperkte participatie van productschappen en/of sectorspecifieke invullingen. Voorbeelden van het laatste zijn een project als Open grenzen of het recent ingezette programma Arbeidsmarkt & Onderwijs van LNV en de productschappen, een project dat elke sector op zijn eigen wijze invult.

De werkgroep heeft de afgelopen jaren een leertraject doorlopen dat zijn einde nog niet heeft bereikt. Zo is het voorzitterschap van de verschillende projectgroepen in eerste instantie gelegd bij de sociaal-secretarissen van de productschappen, maar zijn al in een zeer vroeg stadium van de samenwerking de beleidsmedewerkers bonden hiermee belast. De gedeelde opvatting van de werkgroep was en is nog steeds dat de beleidsmedewerkers van de bonden de initiatoren van de projecten zijn en de meest aangewezen om de verbinding tussen de deskundigheid van de schappen en de wensen van de werkvloeren te leggen.

Evaluatieresultaat

De werkgroep heeft haar ambities in de aanloopfase 2007-2010 duidelijk bijgesteld. Het oordeel over de meerwaarde van de werkgroep is, gehoord de diverse belanghebbenden, voorzichtig positief. Relevant voor een dergelijke conclusie zijn een drietal overlegsituaties, te weten overlegondes van voorzitters vakbonden en voorzitters productschappen in 2009 en 2010 en de vergadering van de Werkgroep Verankering Arbeid van 3 maart 2010.

Het laatste voorzittersoverleg bonden - productschappen van 15 juni 2010 concludeerde dat de werkgroep na een aanvankelijk trage start de afgelopen jaren uiteindelijk boven verwachting heeft gepresteerd. De voorzitters besloten het voorstel tot voortzetting van het project verankering arbeid voor een nieuwe periode voor behandeling in eigen bestuurskring te steunen.

Ook beleidsmedewerkers bonden en sociaal-secretarissen hebben in een vergadering van de werkgroep op 3 maart 2010 vier jaren verankering arbeid geëvalueerd en zich meer in detail positief uitgelaten over het eindresultaat van verankering arbeid. Zo wordt het project arbo-catalogi als een mooi collectief resultaat gezien en vormt de Nieuwsbrief Arbeid in combinatie met de website een goed uitgangspunt voor bredere communicatie met de diverse achterbannen.

Ten aanzien van de subdoelen onder verankering arbeid zijn de volgende kanttekeningen geplaatst:

- als goed beoordeeld worden contacten tussen beleidsmedewerkers bonden en sociaal-secretarissen en de onderlinge kennisuitwisseling
- op het punt van de expertisevergroting voegt de werkgroep als collectief in de ogen van de bonden beslist iets toe
- voor verbetering vatbaar is de betrokkenheid van schappen. Zo pakken productschappen zaken soms moeilijk op en verdient de communicatie tussen productschappen en bonden meer aandacht.

Dit laat onverlet dat verdere uitwerkingen van thema's als bijvoorbeeld sectoranalyses en de Nieuwsbrief Arbeid onvermijdelijk zijn. De gewenste detaillering en kwaliteitsniveaus zijn gedurende de looptijd van dit project nog niet volledig gehaald. Gewenste verbeteringen worden aangestipt in de tabel 'Takenpakket 2007 – 2010'.

Het hoofddoel, arbeid als gemeenschappelijk aandachtspunt en onderwerp van actie voor zowel productschappen als vakbonden, heeft in de ogen van sociaal-secretarissen en beleidsmedewerkers bonden beslist aan kracht en inhoud gewonnen sinds 2007.

Zoetermeer, 25 augustus / 10 september 2010

TAKENPAKKET 2007 - 2010

Thema	Onderwerp	Doel	Status*	Gewenste verbetering
Sociaal economisch	Nieuwsbrief Arbeid	informereren kaderleden	generiek	verder opwaarderen
	www.agroarbeidskompas.nl sectoranalyses	soc.econ. kerngegevens en databank voor soc. partners beschikbaar stellen	generiek	beter afstemmen met nieuwsbrief; ontbrekende schappen betrekken
Goed werkgeverschap	CAO-naleving	info over arbeidsvoorwaarden beschikbaar stellen	specifiek	d.m.v. focussen (arb.-verhoudingen) meer onderzoek bij schappen stimuleren
	open grenzen	EU medew. informeren over arbeidsvoorwaarden	specifiek/ beperkte deelname	potentie bij andere productschappen toetsen
	arbeidsvoorwaarden vissector	verbreding CAO werking	specifiek	communiceren naar medewerkers
Personeelsbeleid	levensf.gericht pers.beleid	beleid ontwikkelen voor verschillende leeftijdsgroepen van werkenden	specifiek	koppelen aan programma A&O
Arbeidsomstandigheden	arbo-catalogi	informatie verstrekken over arbeidsomstandigheden en best practices	specifiek/ generiek	aandacht voor onderhoud en communicatie naar achterbannen
	grondstofallergie HPA	terugdringen meelstofallergie	specifiek	monitoring en preventie
	fysieke belasting sierteeltkarren	Inzicht en kennis van knelpunten opdoen en verbeteren omstandigheden	specifiek	n.v.t.
	Werken met gewasbeschermingsmiddelen	Vergroten kennis over veiligheid en gezondheid	specifiek	Zo mogelijk verbreden
Sociale innovatie	sociale innovatie	werken aan introductie van nieuwe werkvormen en -verhoudingen	open	kantelen; van aanbod-(NCSI) naar vraaggericht
Ketens	ketenproject	Onevenwichtigheden in ketens en gevolgen voor arbeid opsporen	specifiek/ beperkte deelname	eerste onderzoeksresultaten afwachten
	Veranderingen bloemisterijketen	Inzicht in ontwikkelingen en veranderende behoefte arbeid	specifiek	n.v.t.
Communiceren, informeren	PZ studiedagen	Informatie verstrekken over diverse spelende onderwerpen	specifiek	Zo mogelijk verbreden

*Wordt onder *werkwijze* toegelicht